

Ezra, Anshei Knesset HaGedolah, and Shimon HaTzaddik

Source Sheet by Elli Fischer

סנהדרין כ"א ב

אמר מר זוטרא ואיתימא מר עוקבא בתחלה ניתנה תורה לישראל בכתב עברי ולשון הקודש חזרה וניתנה להם בימי עזרא בכתב אשורית ולשון ארמי ביררו להן לישראל כתב אשורית ולשון הקודש והניחו להדיוטות כתב עברית ולשון ארמי מאן הדיוטות אמר רב חסדא כותאי מאי כתב עברית אמר רב חסדא כתב ליבונאה תניא רבי יוסי אומר ראוי היה עזרא שתינתן תורה על ידו לישראל אילמלא (לא) קדמו משה...במשה הוא אומר (דברים ז, יד) ואותי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם חקים ומשפטים בעזרא הוא אומר (עזרא ז, י) כי עזרא הכין לבבו לדרוש את תורת ה' (אלהיו) ולעשות וללמד בישראל חוק ומשפט ואף על פי שלא ניתנה תורה על ידו נשתנה על ידו הכתב...

Sanhedrin 21b

Mar Zutra says, and some say that it is Mar Ukva who says: Initially, the Torah was given to the Jewish people in *Ivrit* script, the original form of the written language, and the sacred tongue, Hebrew. It was given to them again in the days of Ezra in *Ashurit* script and the Aramaic tongue. The Jewish people selected *Ashurit* script and the sacred tongue for the Torah scroll and left *Ivrit* script and the Aramaic tongue for the commoners. The Gemara asks: Who are these commoners? Rav H̄isda said: The Samaritans [*Kutim*]. The Gemara asks: What is *Ivrit* script? Rav H̄isda says: *Libona'a* script. It is taught in a *baraita* (*Tosefta* 4:5): Rabbi Yosei says: Ezra was suitable, given his greatness, for the Torah to be given by him to the Jewish people, had Moses not come first and received the Torah already..With regard to Moses the verse states: "And the Lord commanded me at that time to teach you statutes and ordinances" (Deuteronomy 4:14), and with regard to Ezra the verse states: "For Ezra had set his heart to seek the Torah of the Lord his God and to do it and to teach in Israel statutes and ordinances" (Ezra 7:10). And even though the Torah was not given literally by him, the script of the Torah was changed by him...

תורת משה (דרשות חתם סופר), פרשת שמות, דף ו עמוד ב

והענין שבתחילה כתב הקודש הלז שאנו משתמשים בו עתה היה גנוז בספר תורה שבארון הקדש וההדיוטים היו משתמשים בכתב ליבונאה. ואתא עזרא ומסר כתב הקודש לכל בני ישראל. והטעם בזה משום שבאותיות התורה וצורתם ותגין וקוצין מרומזים תורה שבעל פה, וכל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש... וכל זמן שהיה תורה שבעל פה שמורה בפיהם ולא היו צריכים לעיין בפנים ולהוציא דברים מרמיזות הקרא היה שיהיה הכתב הקדוש הזה גנוז בכבודו במקומו ויסתכלו בו הנביאים והחכמים בעת הצורך ודי לעולם שישתמשו בכתב ליבונאה. אמנם בעוונותנו הרבים משגלתה שכינה וירדה שכחה לעולם כמו שלבסוף הוצרך רבינו הקדוש לכתוב תורה שבעל פה, הכא נמי בימי עזרא הוצרך על כל פנים למסור סימני התורה ורמזיה לכלל ישראל כדי שידעו להוציא הדין מרמזי הקרא. והיה זה בדורו כאלו נתנה התורה על ידו.

יומא ס"ט א

בעשרים וחמשה [בטבת] יום הר גרזים [הוא] דלא למספד יום שבקשו כותיים את בית אלהינו מאלכסנדרוס מוקדון להחריבו ונתנו להם באו והודיעו את שמעון הצדיק מה עשה לבש בגדי כהונה ונתעטף בבגדי כהונה ומיקירי ישראל עמו ואבוקות של אור בידיהן וכל הלילה הללו הולכים מצד זה והללו הולכים מצד זה עד שעלה עמוד השחר כיון שעלה

עמוד השחר אמר להם מי הללו אמרו לו יהודים שמרדו בך כיון שהגיע לאנטיפטרס זרחה חמה ופגעו זה בזה כיון שראה לשמעון הצדיק ירד ממרכבתו והשתחוה לפניו אמרו לו מלך גדול כמותך ישתחוה ליהודי זה אמר להם דמות דיוקנו של זה מנצחת לפני בבית מלחמתי

Yoma 69a

The twenty-fifth of Tevet is known as **the day of Mount Gerizim**, which was established as a joyful day, and therefore **eulogizing is not permitted**. What occurred on that date? It was on that **day that the Samaritans [kutim] requested the House of our Lord from Alexander the Macedonian in order to destroy it, and he gave it to them**, i.e., he gave them permission to destroy it. People **came and informed** the High Priest, **Shimon HaTzaddik**, of what had transpired. **What did he do? He donned the priestly vestments and wrapped himself in the priestly vestments. And the nobles of the Jewish People were with him, with torches of fire in their hands. And all that night, these**, the representatives of the Jewish people, **approached from this side, and those**, the armies of Alexander and the Samaritans, **approached from that side, until dawn**, when they finally saw one another. **When dawn arrived, Alexander said to the Samaritans: Who are these people coming to meet us? They said to him: These are the Jews who rebelled against you. When he reached Antipatris, the sun shone and the two camps met each other. When Alexander saw Shimon HaTzaddik, he descended from his chariot and bowed before him.** His escorts **said to him: Should an important king such as you bow to this Jew? He said to them: I do so because the image of this man's face is victorious before me on my battlefields.**

יומא ס"ט ב

א"ל אין אומרים שם המפורש בגבולים ולא והכתיב (נחמיה ה, ד) ויעמוד עזרא הסופר על מגדל עץ אשר עשו לדבר ואמר רב גידל שגדלו בשם המפורש הוראת שעה היתה (נחמיה ט, ד) ויצעקו אל ה' אלהים בקול גדול מאי אמור אמר רב ואיתימא ר' יוחנן בייא בייא היינו האי דאחרביה למקדשא וקליה להיכליה וקטלינהו וכולהו צדיקי ואגלינהו לישראל מארעהון ועדיין מרקד בינן כלום יהבתי לך אלא לקבולי ביה אגרא לא איהו בעינן ולא אגריה בעינן נפל להו פיתקא מרקיעא דהוה כתב בה אמת אמר רב חנינא שמע מינה חותמו של הקב"ה אמת אותיבו בתעניתא תלתא יומין ותלתא לילואתא מסרוהו ניהליהו נפק אתא כי גוריא דנורא מבית קדשי הקדשים אמר להו נביא לישראל היינו יצרא דעבודת כוכבים שנאמר (זכריה ה, ח) ויאמר זאת הרשעה בהדי דתפסוה ליה אשתמיט ביניתא ממזייא ורמא קלא ואזל קליה ארבע מאה פרסי אמרו היכי נעביד דילמא חס ושלום מרחמי עליה מן שמיא אמר להו נביא שדוהו בדודא דאברא וחפיוהו לפומיה באברא דאברא משאב שאיב קלא שנאמר (זכריה ה, ח) ויאמר זאת הרשעה וישלך אותה אל תוך האיפה וישלך את אבן העופרת אל פיה אמרו הואיל ועת רצון הוא נבעי רחמי איצרא דעבירה בעו רחמי ואמסר בידייהו אמר להו חזו דאי קטליתו ליה לההוא כליא עלמא חבשוהו תלתא יומי ובעו ביעתא בת יומא בכל ארץ ישראל ולא אשתכח אמרי היכי נעביד נקטליה כליא עלמא ניבעי רחמי אפלגא פלגא ברקיעא לא יהבי כחלינהו לעיניהו ושבוהו ואהני דלא מיגרי ביה לאיניש בקריבתה במערבא מתנו הכי רב גידל אמר גדול שגדלו בשם המפורש ורב מתנא אמר (נחמיה ט, לב) האל הגדול הגבור והנורא והא דרב מתנא מטייא לדרכי יהושע בן לוי דאמר רבי יהושע בן לוי למה נקרא שמן אנשי כנסת הגדולה שהחזירו עטרה ליושנה אתא משה אמר (דברים י, יז) האל הגדול הגבור והנורא אתא ירמיה ואמר נכרים מקרקרין בהיכלו איה נוראותיו לא אמר נורא אתא דניאל אמר נכרים משתעבדים בבניו איה גבורותיו לא אמר גבור אתו אינהו ואמרו אדרבה זו היא גבורת גבורתו שכובש את יצרו שנותן ארך אפים לרשעים ואלו הן נוראותיו שאלמלא מוראו של הקב"ה היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות

Yoma 69b

Rav Dimi **said to him: The explicit name may not be enunciated in the provinces**, i.e., outside the Temple courtyard. The Gemara asks: **And is this really not permitted? Isn't it written: "And Ezra the Scribe stood upon a pulpit of wood, which they had made for the purpose... and Ezra blessed the Lord, the great God"** (Nehemiah 8:4-6); **and Rav Giddel said: "Great" in this verse means that he ascribed greatness to Him by enunciating God's explicit name.** Since this event took place outside the Temple (see Nehemiah 8:3), it suggests that God's explicit name may indeed be enunciated outside the Temple. The Gemara answers: That cannot be proven from here because the permission to use God's explicit name in that context **was a provisional edict** issued in exigent circumstances, since the people had uniquely come together in a prayerful commitment to God. The Gemara recounts the event described in the verses: The verse states: **And they cried with a loud voice to the Lord**

their God (Nehemiah 9:4). **What was said? Rav said, and some say it was Rabbi Yohanan who said: Woe, woe. It is this, i.e., the evil inclination for idol worship, that destroyed the Temple, and burned its Sanctuary, and murdered all the righteous ones, and caused the Jewish people to be exiled from their land. And it still dances among us, i.e., it still affects us. Didn't You gave it to us for solely for the purpose of our receiving reward for overcoming it. We do not want it, and we do not want its reward.** We are prepared to forgo the potential rewards for overcoming the evil inclination as long as it departs from us. In response to their prayer a **note fell to them from the heavens upon which was written: Truth**, indicating that God accepted their request. The Gemara makes a parenthetical observation. **Rav Hanina said: Learn from this that the seal of the Holy One, Blessed be He, is truth.** In response to the indication of divine acceptance, **they observed a fast for three days and three nights, and He delivered the evil inclination to them. A form of a fiery lion cub came forth from the chamber of the Holy of Holies.** Zechariah the prophet said to the Jewish people: **This is the evil inclination for idol worship, as it is stated in the verse that refers to this event: "And he said: This is the evil one" (Zechariah 5:8).** The use of the word "this" indicates that the evil inclination was perceived in a physical form. **When they caught hold of it one of its hairs fell, and it let out a shriek of pain that was heard for four hundred parasangs. They said: What should we do to kill it? Perhaps, Heaven forbid, they will have mercy upon him from Heaven,** since it cries out so much. **The prophet said to them: Throw it into a container made of lead and seal the opening with lead, since lead absorbs sound. As it is stated: "And he said: This is the evil one. And he cast it down into the midst of the measure, and he cast a stone of lead upon its opening" (Zechariah 5:8).** They followed this advice and were freed of the evil inclination for idol worship. When they saw that the evil inclination for idol worship was delivered into their hands as they requested, the Sages said: **Since it is an auspicious time, let us pray also concerning the evil inclination for sin in the area of sexual relationships. They prayed, and it was also delivered into their hands.** Zechariah the prophet said to them: **See and understand that if you kill this evil inclination the world will be destroyed** because as a result there will also no longer be any desire to procreate. They followed his warning, and instead of killing the evil inclination **they imprisoned it for three days.** At that time, people **searched for a fresh egg throughout all of Eretz Yisrael and could not find one.** Since the inclination to reproduce was quashed, the chickens stopped laying eggs. **They said: What should we do? If we kill it, the world will be destroyed. If we pray for half, i.e., that only half its power be annulled, nothing will be achieved because Heaven does not grant half gifts, only whole gifts. What did they do? They gouged out its eyes, effectively limiting its power, and set it free. And this was effective to the extent that a person is no longer aroused to commit incest with his close relatives.** The Gemara returns to its discussion of the verse in Nehemiah cited above: **In the West, i.e., Eretz Yisrael, they taught the debate concerning the verse "the Lord, the great God" as follows: Rav Giddel said: "Great" means that he ascribed greatness to Him by enunciating God's explicit name. And Rav Mattana said: They reinserted the following appellations of God into their prayers: "The great, the mighty, and the awesome God" (Nehemiah 9:32). The Gemara comments: This interpretation that Rav Mattana said leans to, i.e., is consonant with, the exposition of Rabbi Yehoshua ben Levi. As Rabbi Yehoshua ben Levi said: Why are the Sages of those generations called the members of the Great Assembly? It is because they returned the crown of the Holy One, Blessed be He, to its former glory. How so? Moses came and said in his prayer: "The great, the mighty, and the awesome God" (Deuteronomy 10:17). Jeremiah the prophet came and said: Gentiles, i.e., the minions of Nebuchadnezzar, are carousing in His sanctuary; where is His awesomeness? Therefore, he did not say awesome in his prayer: "The great God, the mighty Lord of Hosts, is His name" (Jeremiah 32:18). Daniel came and said: Gentiles are enslaving His children; where is His might? Therefore he did not say mighty in his prayer: "The great and awesome God" (Daniel 9:4). The members of the Great Assembly came and said: On the contrary, this is the might of His might, i.e., this is the fullest expression of it, that He conquers His inclination in that He exercises patience toward the wicked. God's anger is flared by the gentile nations' enslavement of His people, yet He expresses tremendous might by suppressing His anger and holding back from punishing them immediately. Therefore, it is still appropriate to refer to God as mighty. And these acts also express His awesomeness: Were it not for the awesomeness of the Holy One, Blessed be He, how could one people, i.e., the Jewish people, who are alone and hated by the gentile nations, survive among the nations?**

רסיסי לילה מ"ג

ולכן התחלת תורה שבעל פה הגלויה לנו הוא מאנשי כנסת הגדולה שפסקו נביאים אחרונים. שהשגת הנבואה הוא מעין התורה שבכתב שהוא רק גילוי מהשם יתברך ובהגדת כה אמר ה' שהם דברים גלויים אין ספק בהם והם נמשכים הכל מצד עיקר קבלת התורה שהיה תורה מן השמים להיות הוא יתברך המלמד תורה לעמו ישראל...וכן היה לנביא כל דור כפי מדריגתו התגלות מפורש וזה אינו מצד עולם הזה הדומה ללילה שהתחלתו מזמן הגלות ביחוד. וכל נביאי הגולה אין ספק לדעתי שנולדו מכבר מזמן הבית וכמפורש בבנין בית שני שהיו שם הגי זכריה מלאכי נביאים האחרונים שהיו הרבה מהם הזוכרים הבית הראשון כי האריכו ימים. אבל מזמן חורבן בית ראשון ואילך נסתם כל חזון ולא נולד עוד נביא. אבל היה התחלת תורה שבעל פה כשהדור קבלוה בימי אחשורוש מאהבת הנס כמו שאמרו ז"ל (שבת פח.) ולא

כקבלה ראשונה שהיתה על ידי כפיית הר כגיגית דהיינו מצד השפעת השם יתברך בלי אתערותא דלתתא. וזה נגנז בחורבן דבגלות הכל רק מאתערותא דלתתא ומצד גודל אהבתם וחשקם לדברי תורה... והיינו דבבית ראשון היה רק השגת הנבואה אבל חכם עדיף מנביא כמו שאמרו ז"ל (ב"ב יב.) והיינו דיוכל להשיג יותר אלא שאינה השגה גלויה וברורה כהשגת נבואה שנקרא הרואה שהוא כמו רואה דרך זכוכית ואספקלריא...

רסיסי לילה נ"ז

ובאמת בזמן השמד שהתחיל מהיונים כבר פסקה נבואה מישראל אבל אף על פי שאינן נביאים בני נביאים הם (פסחים 10.). ויש בהם כח הנבואה...

שיחת מלאכי השרת, מתנחומא י"ג

והנה אנשי כנסת הגדולה בטלו יצרא דע"ז ולא יצרא דעבירה כמו שמפורש ביומא שם. ולכך ניטלה מעלת הנבואה מן הנביאים ר"ל מצד כפיית היצרא דע"ז וזה כבר ניטל. ומאחר שאין כאן כפיית היצר אי אפשר שוב להשיג המעלה על ידו כמו שאיתא (פ"ה דאבות) לפוס צערא אגרא.

ספר ליקוטי מאמרים, לסיום הש"ס י'

ולכך פרשיות אלו קורין בחנוכה שהיה הנס בשמן שרומז לחכמה כמו שאמרו ז"ל בבבא בתרא ובמנחות (פ"ה:), כי טמאו כל השמנים היינו בני יון על ידי חכמת יונית שהיא נגד תורה שבעל פה זה לעומת זה כמה שכתוב במקום אחר דאריסטו ראש חכמיהם היה בימי שמעון הצדיק ראש חכמי המשנה

